No. 2188 Zaterdag 12 December 1925. 42ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De Watervoorziening in den Kolonialen Raad.

VOORLOOPIG VERSLAG.

A. 1. Het afdeelingsonderzoek betreffende dit ontwerp werd, nadat den afdeelingen een desbetreffende bereidverklaring had bereikt, gedeeltelijk bijgestaan door den Chef van den mijnbouwkundigen dienst, die zoo bereidwillig was inlichtingen te verschaffen betreffende het door hem ontworpen plan voor de watervoorziening.

2. Teneinde echter het publiek, dat recht heeft de gronden te kennen, waarop de Koloniale Raad betreffende deze aangelegenheid zal hebben te beslissen, niet onkundig te laten daaromtrent en zulks te meer, waar over geheimhouding en gebrek aan mededeelzaamheid te dezer zake is geklaagd, komt het wenschelijk voor de in de afdeelingen gehouden beschouwingen en gemaakte opmerkingen uitgebreid in dit verslag weer te geven. Ook de van Bestuurszijde naar aanleiding daarvan gewenschte mededeelingen zullen dan door de memorie van antwoord ter kennis van het algemeen komen.

3. Het afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Werd in de afdeelingen erkentelijkheid betuigd voor de gelegenheid, welke haar verschaft werd om het vraagstuk der watervoorziening van Willemstad en haven nader onder de oogen te zien, gelegenheid waarom de afdeelingen zich reeds in het eindverslag op het ontwerp begrooting voor 1926 verplicht gezien hebben te verzoeken, omdat — zooals in de openbare behandeling daarvan werd medegedeeld — de aangelegenheid (welke slechts enkele dagen vóór de openbare vergadering bij den Raad werd aanhangig gemaakt) te gewichtig geacht werd om op overhaaste wijze ter zake eene beslissing te nemen, men kon zich toch niet onthouden leedwezen te betuigen over het feit, dat eerst 5 maanden na het daartoe gedaan verzoek de zaak weer bij den Raad wordt aangebracht en wel onder dankbetuiging bij voorbaat voor een spoedige behandeling van het onderhavige ontwerp.

4. Het is te betreuren, dat op dit stuk niet rekening met bezwaren van den Raad rekening werd gehouden en zulks te meer, waar het Bestuur en Mijnbouwkundige dienst verschillende jaren besteed hebben aan het voorbereiden van het plan en het onderwerp. (Het ontwerp van de suppletoire begrooting houdende instelling van een Mijnbouwkundigen dienst is reeds in September 1919 bij den Raad ingediend.)

5. Staande voor een onderzoek, dat zich over eenige jaren uitstrekt en reeds zooveel aan 's Lands kas heeft gekost, wilde men in herinnering brengen, dat bij bedoeld ontwerp suppletoire begrooting voor 1920 f 33.000,— aangevraagd werd, verdeeld als volgt:

Inrichting van den dienst ten laste van Curaçao	f 10.000
Bezoldiging van een mijningenieur, ad f 850,— 's maands	10.200
Bezoldiging van een opziener, ad f 200,— 's maands	2.400
Kosten van de onderzoekingen, arbeidsloonen, reis- en teerkosten van het personeel, enz.	10.400
	f 33.000

waarop de afdeelingen antwoordden: „Ofschoon het aangevraagd bedrag nog al hoog is en de werkzaamheden hoogstwaarschijnlijk nog meer zullen kosten, betuigde men enz. enz.".

Dit was de eerste opzet. Aan het einde van dezen langen weg, is het geoorloofd een terugblik op het begin te werpen.

6. In dit verband werd de vraag gesteld, wat het doel was en het resultaat van de dienstreis van den mijnbouwkundige naar Holland in Mei 1925. Was die noodig in het stadium, waarin de zaken zich toen bevonden, n.l. na de afvoering van de ontwerp-begrooting voor 1926, dus voordat de Raad zich had uitgesproken?

Men zou het op prijs stellen te mogen vernemen hoeveel die reis gekost heeft aan passagegelden, traktement, teerkosten en andere eventueele uitgaven.

B. 1. Dat deze aangelegenheid een zeer gewichtige is, behoeft is, behoeft geen betoog. Ter tafel is gebracht een plan voor de watervoorziening van Willemstad en haven, waarvan het aanlegkapitaal en bedrijfs- en andere kosten gedurende het eerste bedrijfsjaar anderhalf millioen of meer zullen beloopen en waarvoor het water uit bronnen en putten (het op de daken der reservoirs gevallen water kan hier buiten beschouwing blijven) zal worden verschaft: grondwater dus en voor welke watervoorziening de benoodigde geldsommen door kasvoorschotten of (en) leening moeten worden gedekt.

2. Een watervoorziening vooral voor Willemstad is een dringende behoefte. Dit is buiten kijf en algemeen waren de leden, die aan de bespreking van dit ontwerp in de afdeelingen deelnamen, het er over eens, dat hierin hoe eer hoe liever moet worden voorzien. Maar — zoo werd gevraagd — zal de watervoorziening geen idealistisch beeld blijven, indien die plaats heeft door put- en bronwater? Want de nadruk moet er op gelegd worden, dat het putwater en water van Hato is, waarvan het Bestuur de stad en de haven denkt te voorzien. Verschillende leden meenen, dat met het verschaffen van put- en Hatowater het vraagstuk niet is opgelost. Putwater toch wordt in het stadsdistrict niet dan in tijden van groote waterschaarschte gedronken en tegen het water van Hato bestaat bij het publiek een sterk vooroordeel. Bovendien moet dit water onaangenaam van smaak zijn.

Er zijn verschillenden, die last van de ingewanden krijgen, als zij putwater drinken. Dezulken doen zelfs in den drogen tijd zeer veel moeite om regenwater te krijgen.

Er is trouwens altijd meer betaald en men betaalt tot nog toe meer voor regenwater, juist omdat men dit als drinkwater boven putwater verkiest. Regenwater is voor velen in de stad het drinkwater bij uitnemendheid. Dit is van ouds zoo en er is weinig of geen reden om te verwachten, dat in deze toestand verandering zal worden gebracht door of na het tot stand komen van de door het Bestuur gedachte watervoorziening.

3. De leden hier aan het woord hadden het meeste bezwaar tegen het bronwater van Hato. Wel hebben ze kennis genomen van de in de bijlagen van de Nota van wijzigingen tot de ontwerp-begrooting voor het jaar 1926 voorkomende analyses, wel hebben zij in de openbare vergadering van den Kolonialen Raad van den 10 Mei 1924, waarin de ontwerp-begrooting voor 1925 werd afgehandeld, vernomen, dat de Chef van den Mijnbouwkundigen dienst bij een door hem zelven gedaan onderzoek meer waarde kon hechten aan de door analyse-verkregen cijfers en meer nut had van door eigen onderzoek verkregen analyse-cijfers, maar zij stelden de vraag of de Mijnbouwkundige dienst op het gebied van drinkwateronderzoekingen wel deskundig is en zouden gaarne willen vernemen of de betrekkelijke analyses van andere bevoegde zijde gecontroleerd zijn.

4. De vrees werd ook geuit, dat het water, dat het Bestuur aan de haven denkt te leveren, reeds een beletsel zal worden om het doel te bereiken, dat het Bestuur zich ten opzichte hiervan voorstelt. De hier aan het woord zijnde leden meenden te weten, dat het putwater van Buena Vista minder geschikt is om als ketelwater te worden gebruikt, aangezien het niet voldoet aan alle eischen, die belanghebbenden stellen en het schadelijk werkt. Is dit zoo en stellen de schepen ook hoogere eischen wat betreft drinkwater, dan zullen zij er de voorkeur aan geven het benoodigde water in de kustplaatsen van het naburige Zuid-Amerika, waar het in overvloed en van betere samenstelling en allicht goedkooper te krijgen is, te betrekken.

5. Hoe gaarne de afdeelingen het eiland verrijkt zagen met een waterleiding en de haven voorzien van goed en voldoende water, konden eenige leden het toch niet over zich verkrijgen te verzwijgen, dat zij deze zaak donker inzien en een mislukking van het geheele plan niet onmogelijk achten, vooral, wat betreft de door het Bestuur gedachte jaarlijksche opbrengst van f 75.000, wat de stad betreft. Zij waren van gevoelen, dat de resultaten verre van gunstig zullen zijn, de opbrengst laag beneden de raming en dat de onderneming niet als winstgevend bedrijf zal kunnen worden aangemerkt.

6. Konden anderszijds de vooral tegen het bronwater van Hato geopperde bezwaren niet gedeeld worden — dit op grond van bekomen inlichtingen van betrouwbare personen, die het water gedronken hadden — ook de enkele leden, die omtrent dit water een gunstiger opvatting hadden, konden zich vereenigen met *het algemeen oordeel, dat verreweg de voorkeur gegeven dient te worden aan een watervoorziening, waarbij het* HEMELWATER *opgevangen, wordt vóórdat het in den grond dringt; een watervoorziening door* REGENWATER *dus.*

7. Zoo oppervlakkig geoordeeld, werd de onmogelijkheid van een dusdanige watervoorziening niet ingezien en zou men gaarne de gronden wenschen te vernemen, waarom niet in deze richting gewerkt is geworden. Het heeft zelfs bevreemd, dat daarover geen mededeelingen zijn gedaan. Is er eenig onderzoek in dezen geest verricht en zoo ja, met welk resultaat? De hier aan het woord zijnde leden verklaarden, dat hun oordeel geheel anders zou geluid hebben, indien hun, in plaats van een ontwerp betreffende putwater van Buena Vista en bronwater van Hato, een betreffende regenwater voorgelegd ware.

8. Het aangeboden plan verder besprekend, werd eenerzijds de vraag gesteld, of daarbij voldoende rekening gehouden is met tijden van langdurige droogte; met andere woorden, of ook in die tijden, geregeld met het leveren van water zal kunnen worden voortgegaan. Is het — zoo werd gevraagd — nooit voorgekomen, dat de putten op Buena Vista opgedroogd zijn, althans niet zooveel water konden produceeren? Is het niet denkbaar, dat bijaldien in die buurt door anderen meerdere putten worden gegraven, een gedeelte van het water in tijden van droogte aan Buena Vista onttrokken wordt?

9. Anderzijds werd de vrees geuit of vooral in den regentijd het verbruik van het water, zooals in de stukken aangegeven, niet te ruim is gesteld.

Meerdere legen betwijfelen sterk of deze hoeveelheden, speciaal die aangegeven voor de Willemstad elken dag verbruikt zullen worden; andere vonden dit quantum krap geschat.

10. Naar aanleiding hiervan zal men het zeer op prijs stellen te mogen vernemen, waarop de opvatting van het Bestuur gegrond is, dat *dagelijks* jaar in jaar uit, terstond na het tot stand komen van de waterwerken, gemiddeld 100 M3 put- en Hatowater in de haven en 200 M3 in de stad, alzoo gemiddeld 300 M3 put- en Hatowater verkocht zal worden?

11. Als de regenbakken in den regentijd overloopen en velen regenwater in overvloed hebben, geven verschillenden regenwater *voor niets* zonder geldelijke vergoeding weg of verkoopen het voor een kleinigheid. Als het hier begint te regenen, verdwijnen de meeste van die waterkarretjes die men in den drogen tijd ziet. Zelfs het regenwater heeft dan ternauwernood waarde.

12. Het Bestuur rekent op 100 huisaansluitingen beoosten en 100 huisaansluitingen bewesten de haven. Waarop steunt die berekening? Is aan het Bestuur bekend hoeveel huizen met regenbakken er ongeveer in de stad zijn en hoeveel water die regenbakken ongeveer kunnen inhouden? Heeft het Bestuur hiermee rekening gehouden?

13. Heeft het Bestuur er op gerekend, dat de particulieren of grondeigenaars, die thans water aan de stad leveren of verkoopen zulks zullen blijven doen, na de totstandkoming van de Bestuursexploitatie of wel dat zij dat minder zullen verkoopen of wel, dat het Bestuur alleen het tekort zal aanvullen? Welke voorstelling heeft het Bestuur zich hieromtrent gemaakt?

14. Is er nagegaan hoe groot het huidig tekort aan water in de stad is, althans waarop het voor de naaste toekomst kan worden geschat?

Het regenwater wordt door de bezitters van regenbakken ook dikwijls voor andere doeleinden dan als uitsluitend drinkwater gebruikt bijv. voor het huishouden en als bad- en waschwater. En ook in dit opzicht geeft men in de stad aan regenwater de voorkeur, omdat men daarmee betere resultaten bereikt en het beter voldoet.

Een lid stelde de vraag of het niet aan te bevelen zou zijn eerst een aanvang te maken met de watervoorziening van Willemstad van uit Buena Vista.

C. 1. De kosten en bekostiging van het plan werden breedvoerig besproken en het deed aangenaam aan van den Chef van den Mijnbouwkundigen dienst te vernemen, dat in Nederland deskundigen daarover gehoord zullen worden. Over het technisch gedeelte van het plan toch kunnen de afdeelingen geen oordeel uitspreken en kunnen zij ook niet bij benadering nagaan in hoeverre de geraamde kosten al of niet overschreden zullen worden. Algemeen was men het er dan ook over eens, dat hier niet anders gegeven kan worden, dan een op ervaring en ondervinding gegronde en aan de kennis van plaatselijke toestanden en gebruiken ontleende beoordeeling en kritiek op het ingediende plan, bezien van een practisch standpunt; om welke redenen verscheidene leden gaarne hun eindoordeel zouden willen opschorten, totdat het deskundig advies in Nederland zal zijn uitgebracht.

2. Daartegenover werd opgemerkt, dat in een aangelegenheid als deze zeer betrekkelijke waarde kan worden gehecht aan het oordeel van personen, die nimmer dit eiland hebben bezocht of gezien, die Curaçao slechts uit kaarten en boeken kennen en een uitspraak zullen hebben te doen op hun in handen gestelde stukken en teekeningen. Huns ondanks zullen zij zich op anderen hebben te baseeren en persoonlijk onderzoek, eigen bezichtiging, is dan uitgesloten.

3. Bij de memorie van antwoord op het voorloopig verslag betreffende de ontwerp-begrooting voor 1926 zijn de bezoldigingen enz, aangegeven van de aan te stellen ambtenaren en verder personeel. Gevraagd werd of bij het vaststellen van de bedrijfskosten ook rekening gehouden is met eventueele ten laste van 's Lands kas komende verloftraktementen, pensioenen, uitzendings- en reiskosten van direkteur, boekhouder, machinist, controleur, opzichter enz. Het wilde uit een commercieel oogpunt noodzakelijk voorkomen ook met dit alles rekening te houden bij de vaststellen van de zelfkosten van het water, de rendabiliteit van het kapitaal en eventueel te behalen winsten.

4. Het heeft de aandacht getrokken, dat het Bestuur zulk een uitgebreide staf ambtenaren en personeel noodig acht voor de bediening van de watervoorziening. Dit zou aanleiding kunnen geven tot bureaucratie, noodelooze opvoeren der bedrijfskosten.

5. Volgens mededeeling van den Chef van den Mijnbouwkundigen dienst in de afdeelingen gedaan, zouden de betonwerken, althans een gedeelte daarvan aanbesteed kunnen worden, naar zijne meening voor plus minus f 400.000. De vraag werd gesteld welk standpunt het Bestuur zoude innemen in het geval — bij aldien dit ontwerp door den Raad mocht worden aangenomen — zelfs vóór den aanvang der werkzaamheden kwam vast te staan, dat het voor bedoelde werken geraamde bedrag aanmerkelijk zal worden overschreden, doordien de betrokken aannemer een veel hoogere som vraagt voor de uitvoering, dan het Bestuur thans meent.

6. Naast het voorgaande wilde men de aandacht vestigen op een punt, dat vooral in dezen tijd van groot gewicht is, n. l. op het gebrek aan werkvolk. Zullen de werkzaamheden voor de uitvoering van het plan daarvan niet veel hinder ondervinden, dat zij niet op tijd klaar kunnen zijn?

7. Naar aanleiding van het hieromtrent in de afdeelingen medegedeelde, achtte men het niet ondienstig het Bestuur ten sterkste te ontraden een groot aantal laag ongedisciplineerd volk van vreemde nationaliteit als werkkracht hier in te voeren, aangezien er, daargelaten nog de aan het overbrengen verbonden kosten, groote kans bestaat, dat zoo'n plan in de praktijk slechte gevolgen heeft en het Bestuur zich voor moeilijkheden geplaatst ziet, vooral in de buitendistricten waar de politiemacht gering is.

8. In dit verband werd ook de vraag gesteld of bij het becijferen der aanlegkosten ook rekening gehouden is met het feit, dat bij het toenemend gebrek aan werkvolk de arbeidsloonen zich in strijgende lijn bewegen.

9. Niet alleen omdat der afdeelingen niets bekend is omtrent de voorwaarden en bepalingen, waaronder de in de memorie van toelichting op het onderhavige ontwerp vermelde kasvoorschotten verleend en de eventueel te sluiten leeningen uitgeschreven zullen worden, maar ook op de overweging, dat het volstrekt niet raadzaam is het nageslacht te bezwaren met schulden, welker afbetaling later, als de opzet van de zaak mocht tegenvallen of de tegenwoordige bloei van ons eiland mocht ophouden zeer bezwaarlijk zal kunnen zijn. was men algemeen en eenparig tegen het nemen van kasvoorschotten en het sluiten van leeningen. De rendabiliteit van de watervoorziening toch is berekend op de tegenwoordige situatie en het is gansch niet uitgesloten, dat de voorziening, wanneer eens de gunstige omstandigheden veranderen, met nadeelige saldo's zal gaan werken. Zulke wissels op de toekomst trekken, achtten verschillende leden zeer bedenkelijk. Misrekeningen, tegenslag, teleurstellingen zijn geenszins uitgesloten of ondenkbaar. Buitendien zou door een leening ten bate van de watervoorziening voor Willemstad, het geheele gebiedsdeel bezwaard worden en derhalve ook de buitendistricten en de andere vijf eilanden, die hoegenaamd geen voordeel of genot van de watervoorziening hebben. Het valt te betwijfelen of dit laatste te rechtvaardigen zou zijn.

10. Aan de andere zijde werd echter opgemerkt, dat het nu meer dan ooit tijd is uitgaven te doen voor werken, die ons gebiedsdeel in latere, moeilijker tijden helpen kunnen het hoofd boven water te houden.

11. Men meende dat, indien het Opperbestuur de watervoorziening zooals geprojecteerd toch zou willen doen tot stand brengen, er geen ander middel overblijft, dan het eenvoudig plaatsen van deze uitgaaf op de begrooting voor 1926 en de Rijksbijdrage tot aanvulling der Curaçaosche middelen met het bedrag der kosten te verhoogen.

12. Resumeerende wilden de leden, die aan de bespreking van dit ontwerp in de afdeelingen deelnamen, nog doen uitkomen, dat er twee ernstige bedenkingen daartegen waren gerezen n. l. het putwater en het water van Hato eenerzijds en de leening anderzijds.

13. Algemeen gaf men te kennen, dat, indien in plaats van het onderhavige plan een ware voorgelegd betreffende regenwater, men bereid zou kunnen worden gevonden zich enkele lasten te laten opleggen en opofferingen te getroosten.

Aldus vastgesteld op Cur., den 23 Nov. 1925.

De Rapporteurs,
CHARLES ELLIS.
E. DE VEER ABRAHAMSZ.

Nabeschouwing van de Redactie.

Wij hebben ons veroorloofd bij de verschillende gedeelten en alineas eenige *letters* en *cijfers* te voegen om het citeeren en verwijzen er naar te vergemakkelijken.

Dit *Voorloopig Verslag* maakt een zeer ernstigen en zwaarwichtigen indruk.

Doch niet naar dien oogenschijnlijken indruk, maar alleen naar zijn innerlijke waarde, naar zijn argumentatie en kracht van bewijzen wenschen wij het stuk te beoordeelen.

Men ziet, dat wij recht hadden uit de loopende geruchten de conclusie te trekken, dat *onze Waterleiding in gevaar* was. Na lezing van dit *V. V.* zal het wel duidelijk zijn, dat van den kant van den K. R. niet anders dan het doodvonnis erover te wachten is.

Zeer uitvoerig heeft de K. R. al haar bewijzen tegen het *plan-Molengraaff* bijeengebracht. (Zie *A.* 2), zelfs een reeks van ook oude grieven, die de zaak zelf *in se* niet raken (zie A 1—6) opeengestapeld.

In de 2 laatste alinea's *(C. 12—13)* resumeert de K. R. zelf echter zijn hoofdbezwaren tegen het plan.

Alleen deze punten willen wij hier bespreken. Al die ander bij- en nevenzaken en grieven, ook de kwestie van de leening laten wij hier rusten. Misschien vinden wij later nog eens gelegenheid, wanneer dit noodig mocht blijken, daarop terug te komen.

Putwater en water van Hato.

(B. 2—3)

„Tegen het water van Hato bestaat bij het publiek een sterk vooroordeel." (B. 1) zegt het V. V. van den Raad.

Mag dit een motief zijn tot afkeuring? Moest het niet veeleer een plicht zijn van hoogstaande mannen gelijk de leden van den K. R. om mede te werken dat onredelijk vooroordeel te bestrijden, nu het wetenschappelijk vaststaat dat dit water van Hato niet schadelijk is voor de gezondheid en *nu reeds* voldoet, — en later *na* de verbetering nog veel meer, — aan strenge eischen van de volksgezondheid.

Bij den overvloed van bewijzen, die wij in alle vorige artikelen hiervoor geleverd hebben, willen wij nog een nieuw voegen.

In een Duitsche studie, die wij dezer dagen lazen, waarin speciaal door een vakman de kwestie van drinkwater behandeld wordt, stelt deze de vraag: wat *goed drinkwater* kan genoemd worden.

„Goed drinkwater moet helder, kleur- en reukeloos zijn, een frisschen smaak hebben, mag geen amoniak, noch salpeterachtige zuren, noch *groote menigte* salpeterzuren, zwavelzuren, chloor en organische stoffen bevatten, ook niet meer dan **18** Duitsche graden *hardheid* hebben en moet absoluut vrij zijn van pathogenische bacteriën."

Uit de veelvuldige chemisch-analytische onderzoekingen van het water van Hato blijkt, dat het aan al deze eischen voldoet, en speciaal wat *hardheid* betreft, vèr onder de 18 D.G. blijft. Waarover maakt men zich dan bezorgd? Een wetenschappelijk onderzoek heeft toch meer waarde dan vooroordeelen, die alleen op praatjes steunen.

„Bovendien moet dit water onaangenaam van smaak zijn." (B. 2).

„Er zijn er verschillenden, die last van de ingewanden krijgen als zij *putwater* drinken." (B. 2)

Het is verbijsterend, dat de K. R. met argumenten van zulk allooi het water van Hato in discrediet zoekt te brengen en de vooroordeelen tegen dat water nog meer voedsel geeft.

Als bij traditie beweert de K. R. steeds, dat zij beter van plaatselijke toestanden en zaken op de hoogte is. Zelfs van zuiver chemisch-analytisch wateronderzoek door een deskundige als Ir. Molengraaff verlangt de K. R. dat die onderzoekingen nog nader door anderen zullen gecontroleerd worden. Was het dan niet plicht geweest ook *eigen* argumenten vooraf aan een strenge contrôle te toetsen. Wat zou bovenstaande vage bewering die absoluut niets zegt, tot een geharnast argument zijn uitgegroeid, wanneer de leden hadden kunnen zeggen b.v.: „Wij hebben ons niet met praatjes van den man van de straat tevreden gesteld, doch na persoonlijk onderzoek ter plaatse, na uit de bron van Hato zelf het water opgevangen en gedronken te hebben, moeten wij getuigen dat dit water onaangenaam van smaak is en dat wij daarna last van de ingewanden er van gekregen hebben."

Doch wetend, dat de ingenieurs zelf dat water drinken, zou dat gevaar niet groot, zouden de resultaten zeker heel anders geweest zijn.

„Er zijn verschillenden, die last van de ingewanden krijgen als zij *putwater* drinken." (B. 2)

Welk putwater? Het is *unfair* hier putwater in het algemeen, dus *niet* van de bronnen van Hato, als een argument uit te spelen. Daar zijn op Curaçao putten, die zelfs brak water leveren. Daar wordt in den drogen tijd hier in de stad van alles verkocht, zonder eenige contrôle. Men heeft niet de minste zekerheid *goed* putwater te koopen.

Met positieve zekerheid weten we, dat een waterkar *regenwater* ten verkoop aanbood, wat evenwel onderweg uit een put was gehaald en wat hij ter sluiks aan den man bracht. Dat is juist de reden, dat ook de gewone man regenwater prefereert, omdat hij nooit weet wat voor putwater hem aangeboden wordt.

Doch het is van algemeene bekendheid dat het putwater van *Bonabista* het allerbeste putwater is, wat op Curaçao bestaat, *dushi-dushi, mescos koe awa'i jobe* (heel zoet, precies regenwater) zeggen de menschen van *Bonabista* en uit dien omtrek. Dat zegt toch veel meer dan alle vage vertelsels over putwater, waarvan men de herkomst niet kan opgeven en dat men zelf nooit gedronken heeft.

Ook de grief in B 3 neergelegd is hoogst krenkend.

De Raadsleden toonen geen vaag begrip te hebben van de opleiding van een Mijnbouwkundig ingenieur aan de Polytechnische Hoogeschool te Delft.

Misschien heeft dat woord *Mijnbouwkunde* hen op een dwaalspoor gedracht en hebben zij te exclusief gedacht aan steenkolenmijnen. Doch ook *water* is een *mineraal* en alles wat tot de kennis der aardlagen, het opsporen van water, het zoeken van een *prise d'eau*, tot den aanleg van een waterleiding, het keuren en het chemisch-analytisch onderzoek van het water behoort, valt onder de opleiding van een mijnbouwkundig ingenieur. Juist omdat de ingenieur MOLENGRAAFF dat ch. anal. onderzoek van het water op Hato en Bonabista met zijn verantwoordelijkheid moest dekken, wilde hij dat onderzoek persoonlijk verrichten. Er was toen en ook nu nog geen sprake van bacteriologisch onderzoek, — wat heel iets anders is en wat meer recht aan een bacterioloog toekomt.

Waarom dus zouden dan die chem. anal. onderzoekingen van dat water nog door andere deskundigen moeten gecontroleerd worden, terwijl deze reeds door een specialen vakman verricht zijn?

De C. P. I. M. heeft ook een Mijnbouwkundig ingenieur, den Heer VAN EVERDINGEN, in dienst met dezelfde opleiding van Delft.

Uit het chem. anal. onderzoek van het water van *Zapaté* en *Bonabista* verricht, blijkt toch dat het water van *Zapaté* best en dat van *Brievengat* in het geheel niet te gebruiken was. Met dat laatste resultaat was een som van 100.000 fl. gemoeid. Doch de C. P. I. M. stelde vertrouwen inde technische opleiding van Delft en in zijn ingenieur en dacht er niet aan dit water ook nog eens door andere deskundigen te laten onderzoeken.

Ons dunkt, dat dit voorbeeld onze Raadsleden wel tot andere gedachten moet brengen,

— Al jaren lang wordt het water van *Bonabista* door de firma *Maduro & Sons* en de *K. W. I. M.* als ketel- en drinkwater aan de schepen verkocht, zoodat de opmerking in B. 4 neergelegd alle kracht mist, tenzij een attest van die twee firma's kan worden overgelegd van de ondeugdelijkheid van dit water.

***

Tegenover het plan Molengraaff stellen de Raadsleden — en hierin luidt hun oordeel *eenstemmig* — hun eigen plan: een watervoorziening door middel van *regenwater opgevangen vóór het in den grond dringt.* (zie B.6.)

Alvorens dit nieuwe plan te bespreken, moeten we hier een opmerking maken, die voor de Raadsleden zelf een bittere ontgoocheling zal zijn. Ze zeggen zelf, dat „zoo oppervlakkig beschouwd, zij de onmogelijkheid van een dusdanige watervoorziening niet kunnen inzien."

Inderdaad *zeer oppervlakkig* is dit voorstel gelanceerd.

Nog erger: de Raadsleden hebben in de volgende alinea's (B. 8—14) een reeks van bezwaren opeengestapeld tegen het *plan-Molengraaff*, doch geheel en al over het hoofd gezien, dat al die bezwaren in veel sterkere mate tegen hun eigen plan — een watervoorziening door middel van opgevangen regenwater — klemmen.

Die bom barst dus verkeerd.

Willen zij hun eigen plan eenigszins aannemelijk maken, dan zijn zij zelf gebonden al die bezwaren, opgenoemd in *B. 8—14* in zoover ze ook tegen hun eigen plan gelden, op te lossen en uit den weg te ruimen. Zoo niet, dan is daarmee al reeds hun eigen plan onherroepelijk veroordeeld.

Wij zullen geen poging wagen die bezwaren *(B 8—14)*, in zoover ze tegen het *plan-Molengraaff* pleiten, op te lossen. Vooreerst hebben wij de meeste dier bezwaren reeds in onze vorige artikelen besproken en weerlegd. Verder zoo bv. in B. 13, gaat de nieuwsgierigheid van den Raad zóó ver, dat men werkelijk zich den profetenmantel zou moeten omhangen om deze vragen te kunnen beantwoorden.

Ook wij willen liever dat voorstel van den Raad: een *watervoorziening door middel van regenwater* eens van leekenstandpunt beschouwen. Een ingenieur als de Heer MOLENGRAAFF zal er nog heel wat méér tegen kunnen inbrengen.

Watervoorziening door middel van regenvang.

Ook bij dit plan is er 1e. een buisleiding noodig. 2e. moeten er groote reservoirs gebouwd worden, 3e. moeten er — let wel — enorm groote heuvelachtige terreinen schoongemaakt en gecementeerd worden, die als regenvangst moeten dienen.

Voor beide plannen blijven dus de kosten van No. 1 en 2 hetzelfde, doch bij het plan van den Raad komt No. 3 de aanlegkosten enorm vermeerderen.

Dat is onze *eerste* bezwaar.

Waar zijn die terreinen te vinden?

De berg van Scharloo en van Otrabanda is geheel in particulier bezit. Natuurlijk dus alleen vèr buiten de stad en alleen op domeingronden kan deze aanleg geschieden.

Waar heeft men de beschikking over zulke terreinen?

Dat is het *tweede* bezwaar.

En nu een eenvoudig rekensommetje, dat ons *derde* bezwaar zal toelichten en tegelijk het ondoelmatige, het ontoereikende, het ondoordachte van het plan van den Raad duidelijk in het licht stelt.

In het PLAN-MOLENGRAAFF zijn de volgende reservoirs ontworpen:

A. VOOR DE HAVEN

Op Bonabista

een laagreservoir van	255 M3
een hoogreservoir van	1600 M3
	1.855 M3

B. VOOR DE STAD:

Op Hato.	
een laagreservoir v.	16000 M3
op Bonabista:	
een reservoir van	1575 M3
„ „	2425 M3
„ „	140 M3
op Habaai:	
een hoogreservoir v.	425 M3
op Arrarat:	
een hoogreservoir v.	240 M3
	20.805 M3.
	22.660 M3.

Al die reservoirs te zamen hebben dus een inhoud van 22.660 M3 of ton.

Laten we aannemen, dat voor een waterleiding met *regenvang* dezelfde kosten besteed worden voor den bouw van reservoirs met denzelfden inhoud.

Die reservoirs kunnen dan naar verkiezing op andere plaatsen gebouwd, in grooter of kleiner aantal, doch zóó dat de kubieke inhoud toch hetzelfde blijft, dus een watervoorraad van 22.660 M3 water geeft.

De bouwkosten blijven dus hetzelfde, de watervoorraad hetzelfde, althans de plaats er voor is er.

Zie nu de verschillende uiteenloopende resultaten:

Neem het allergunstigste geval, dat die reservoirs allen voltooid zijn vlak vóór het begin van den regentijd en dat een buitengewoon gunstige regenjaar onmiddelijk daarop volgt en al die reservoirs met water vult.

Nu komt de verkoop.

Een deel der Raadsleden zegt, dat de verkoop van 300 M3 water per dag voor de haven en de stad *erg ruim* berekend is. Het andere deel vindt het *erg krap* berekend. Laten we dus den gulden middenweg kiezen en veronderstellen dat het juist genoeg is.

Dan is die hoeveelheid water maar toereikend voor 22.660 : 300 = 75 dagen.

Dus m.a.w. reeds 2½ maand na den regentijd, als we nog volop en midden in den drogen tijd zitten, met het vooruitzicht dat we nog 5 of 6 maanden op den volgenden regentijd moeten wachten, zijn die reservoirs reeds schoon leeg en blijven nagenoeg leeg tot aan November. Want de weinige regen, die er in *sommige* jaren in den drogentijd valt, kunnen we wel buiten beschouwing laten, kan hoogstens voor een dag of 10 of 20 water opleveren.

Nu nemen we hierbij nog aan, dat het volgende regenjaar weer even gunstig is, dus dat al die reservoirs weer opnieuw geheel en al zullen gevuld worden. Doch laten we elkaar niets wijs maken. De Raadsleden, — allen kinderen van het land — weten te goed dat daarop niet te rekenen valt. Met besliste zekerheid kunnen we dus aannemen, dat die mooie reservoirs daar den meesten tijd voor de pronk zullen staan, en tot in de verre toekomst onze Raadsleden van tegenwoordig tot een voorwerp van spot zullen maken voor het nageslacht.

Zie nu eens het enorm verschil van de reservoirs in het PLAN-MOLENGRAAFF. Zoowel gedurende den regen- als in den drogen tijd blijven die reservoirs geregeld volloopen, komen niet leeg, daar de bronnen van *Hato* zelfs nog in den drogen tijd een minimum van 100 tot 200 ton water leveren.

Nog een ander rekensommetje.

Achter op de *Penweg* van Pietermaai staat een regenbak, verleden jaar door den Heer *Bakker*, den vorigen directeur van O. W., gebouwd. Vergissen we ons niet, dan kan die regenbak 500 M³ (ton) water bevatten en heeft volgens het zeggen de kapitale som van 10.000 fl. gekost.

De gecementeerde regenvang op het heuvelachtig terrein daaraan grenzend heeft ⅓ à ½ H. A. dus 3 à 5000 M² oppervlakte. Doch laten we voor het gemak het minimum van ⅓ H. A. dus 3000 M² aannemen.

De gemiddelde regenval over de laatste 40 jaar bedroeg op Curaçao ± 500 m.M. Doch er zijn ook jaren van 260 m.M. en drie jaren boven de 1000 m.M. geweest. Men moet hierbij met verschillende belangrijke factoren rekening houden. De regenmeter teekent alles op, ook kleine stofregens. Doch een regenbak heeft daar geen profijt van. Bij een slecht regenjaar, waarbij vele onbeduidende stofregens vallen van 5 en minder m.M., komt daarvan niets in den regenbak terecht. *Theoretisch* zal men dus op een gecementeerd oppervlak van 1 H.A. of 10.000 M² bij een zachte regenbui van 5 m.M. 50 ton water opvangen. Doch *practisch* en in werkelijkheid wordt deze hoeveelheid van 50 ton water bijna in zijn geheel door het gecementeerde oppervlak opgezogen. Alleen harde regenbuien en plasregens leveren de grootste aanwinst voor een regenbak.

Naar dien maatstaf van den regenbak op de Penweg zouden die reservoirs met een totaal inhoud van ruim 22.000 ton ± 450.000 fl. aan bouwkosten verslinden, wanneer ze door O. W. op dezelfde primitieve manier werden gebouwd. In werkelijkheid moet het veel meer zijn, omdat zeer groote reservoirs van veel zwaarder constructie moeten zijn. Naar dienzelfden maatstaf van den Penweg zou voor dit stel reservoirs een regenvang van minstens 14 H. A. gecementeerd oppervlak noodig zijn.

Misschien wil de Heer MOLENGRAAFF wel zoo goed zijn voor de Heeren Raadsleden eens uit te rekenen, wat die 14 H. A. aan totaalkosten voor aankoop, schoonmaken, aan afsluiten met prikkeldraad en cementeeren dier terreinen zullen kosten. Als dan de vurigheid van hun enthusiasme voor dat idée favorie nog niet getemperd en bekoeld is, dan weten wij het niet.

Voeg daarbij, wat die gecementeerde terreinen jaarlijks aan onderhoud, aan schoonvegen, toezicht, enz. zullen kosten, daarbij nog de risico van zeer besmet water in al die reservoirs op te vangen, dan kunnen we gerust dat plan ter griffie deponeeren of tewel in den doofpot stoppen.

Van de financieele bezwaren van den Raad willen we alleen dit zeggen. Wanneer de Raadsleden zich los hadden kunnen maken van de obsessie van een *sluitende begrooting* en alleen en uitsluitend het *algemeen*, het *volksbelang* voor oogen hadden gehad, dan zou hun oordeel heel anders geluid hebben.

Dat is onze vaste overtuiging.

Berichten uit de Kolonie.

Alle nieuwe abonné's voor het eerste kwartaal van 1926, ontvangen reeds de nummers van deze maand gratis.

Zuster M. Dympha.

A. s. Vrijdag 18 December viert de Eerw. Zuster M. DYMPHA in het St. Elisabeth's Gasthuis het zilveren jubilée van haar religieuse professie.

De Eerw. ZR. DYMPHA (in de wereld Mejuffrouw LUCIE SCHILDERS) werd den 29 Juli 1876 geboren te Hilvarenbeek (N. Br.) trad den 15 Dec. 1898 in het klooster der Gasthuiszusters te Breda en legde den 18 Dec. 1900 haar religieuse beloften af.

Den 1 Juni 1901 kwam zij op Curaçao en was nadien 23 jaren lang in de Apotheek van het Gasthuis werkzaam. In 1911 behaalde zij haar diploma van hulpapothekeres, in 1917 dat van apothekeres.

ZR. DYMPHA bekleedt een belangrijken post in het Gasthuis.

Het ambt van apothekeres geeft handen vol werk. Den geheelen dag is zij druk in de weer voor de gezondheid der zieken. Ook een uitgebreide administratie zit daaraan vast. Wie de apotheek van het Gasthuis bezocht heeft, weet hoe keurig die er uit ziet, hoe ruim voorzien van alle medicamenten, verbandstof, enz. Alle doktoren der stad zijn daar de dagelijksche bezoekers, die niets dan woorden van lof hebben over de accurate, concentieuse bediening. Ook van de inspectie van de Gezondheidsdienst mocht zij meermalen betuigingen van grooten lof ontvangen voor de keurige technisch-volmaakte inrichting van haar apotheek.

Zr. DYMPHA vormt als apothekeres in het Gasthuis een hoofdschakel in den langen keten van bedieningen, die het St. Elisabeth's Gasthuis van Curaçao tot een model van organisatie en het uitgezochte oord maken voor rust en herstel, voor liefdevolle en deskundige verpleging, wijd en zijd in geheel de West-Indië bekend en geroemd. Aan ZR. DYMPHNA bieden wij onze hartelijke gelukwenschen op dit feestgetij en nog vele jaren van vruchtbare werkzaamheid in haar verdienstvolle werkking.

Welkom.

Met het Duitsche SS. *Rugia* is de Heer EDWIN SENIOR, lid van den Kolonialen Raad deze week Dinsdag van zijn reis naar de Ver. Staten teruggekeerd.

De Kol. Raad is met de terugkomst van den Heer EDW. SENIOR weer voltallig, wat in een paar jaar niet meer gebeurd is.

Gestrand.

De *Boletin Comercial* van gisteren bevatte het volgende draadloos bericht door ons D. S. dien morgen opgevangen:

„*SS. Belgium Maru stranded entrance of Samana Bay*".

Zooals men weet, dragen alle Japansche stoomschepen de bijvoeging *Maru*. Daaruit zou men opmaken, dat hier sprake is van een Japansch stoomschip.

De Samana Bay, of Bahía de Samana ligt in het Noord Oostelijk gedeelte van de Republiek Santo Domingo. Het is met de stad Samana, aan dien inham gelegen, een belangrijk uitvoerstation en handelscentrum.

AVISO.

Comision di fiesta pa celebra Jubileo di Oro di Rev. fr. M. RICARDO ta suplica tur **invitados** di bini cu nan tarjeta di invitacion, cu lo sirbi mes tempo pa entrada.

por la comision

J. M. Kroon.

Een Curaçaosch voetbal-elftal naar Haïti.

Morgen over acht dagen wordt op *Mundo Nobo* beslist, wie deel zullen uitmaken van het elftal, dat op Haïti aan den internationale voetbalwedstrijd der Antillen zal deelnemen.

Doch daarmede is de zaak nog niet gezond. De C. V. B. blijft nog voor een kapitale moeilijkheid staan. Wel is waar neemt de Commissie op Haïti al de *verblijfkosten* der deelnemende vreemde voetballers voor haar rekening, doch de C. V. B. moet zelf voor de reiskosten zorgen. En dat is een vrij groot bedrag.

Er heeft reeds een inteekenlijst gecirculeerd, waarop reeds een groot bedrag geteekend is. De C. V. B. stelt zich voor nog eenige bioscoopvoorstellingen te geven waarvan de opbrengst mede zal dienen tot stijving der kas. Zij hoopt met groot vertrouwen, dat deze uitvoeringen nog een groote som zal opbrengen.

Verder vertrouwt de C. V. B. dat de leden, die voor deze reis naar Haïti zullen worden uitgekozen, van den kant hunner resp. patroons, waar zij werkzaam zijn, zonder bezwaar het noodige verlof zullen verwerven om aan die reis te mogen deelnemen, waarbij wij ons geheel aansluiten.

Het feest van Frater Richardus.

Wij zouden een heele courant ter onzer beschikking moeten hebben, om in geuren en kleuren, in alle bijzonheden, naar recht en billijkheid het feest te beschrijven, dat de meest verdienstelijke veteraan bij het onderwijs op Curaçao deze week gevierd heeft.

Doch de courant moet *„elck wat wils"* geven. Ook andere zaken hebben recht op bespreking. Wij moeten ons dus beperken.

Wij weten wel, dat frater RICHARDUS, die meer in bescheiden verborgenheid zijn kracht zoekt, daartegen geen bezwaar heeft, maar zijn oud-leerlingen, zijn vrienden, allen die hem dezer dagen gefêteerd hebben, willen juist publiciteit, en naar de vier windstreken zoo luid mogelijk de groote verdiensten van fr. Richardus en de eerbewijzen, die hem dezer dagen ten deel vielen, wereldkundig maken.

Op waardige wijze werd het feest Dinsdag morgen ingezet. In de Kapel van het St. Thomas-Collegie droeg Pater VERRIET, geassisteerd door Pater R. WAHLEN en Pastoor S. HAGEMANS de plechtige Mis van dankzegging op, die Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE *pontificaliter* bijwoonde.

Het koor der fraters, ditmaal versterkt door een uitgelezen knapenkoor zong de tweestemmige mis van *Griesbacher*.

Half elf volgde de officieele receptie, waarbij ZExc. Gouverneur BRANTJES met gade en dochter en den milit. adjudant HULST, Mgr. VUYLSTEKE met de bijna voltallige clergé der stad, de Heeren BOOMGAART, Gouvernementssecretaris, de kath. leden van den Kol. Raad, B. E. VAN DER V. ZEPPENFELDT en R. S. DE LANNOY, de Inspecteur van het Onderwijs MR. P. J. J. VAN DER BIESEN en vele vrienden tegenwoordig waren.

Allereerst nam de Z.Eerw. frater RADULFUS, de alg. Overste van de fraters op Curaçao, het woord, om den feestvierenden medebroeder zijn gelukwensch, zijn hulde, zijn dank voor het werk gedurende die 50 jaren in dienst der Congregatie, over de 34 tropenjaren in de Missie van Curaçao zoo verdienstelijk boven allen lof doorgebracht.

Z.Exc. Gouverneur BRANTJES dankte den Jubilaris voor het groot aandeel in het onderwijs, de opvoeding en beschaving van de jeugd van Otrabanda gedurende die 34 jaren. Meer dan iemand meende Z.Exc. had fr. Richardus recht op een bewijs van hulde ook van den kant der Regeering en hij had deze ook aangevraagd. Doch zeer tot zijn spijt had de hooge Regeering geantwoord [illegible] Richardus Duitscher van geboorte was en de nieuwe constitutie van het Duitsche Rijk uitdrukkelijk heeft vastgesteld, dat geen Duitscher een decoratie van een andere natie zal mogen aannemen. Daarop alleen dus was zijn verzoek afgestuit, hetgeen dus aan zijn verdienste niets te kort doet.

Mgr. VUYLSTEKE bracht aan fr. Richardus zijn hartelijke gelukwenschen maar vooral zijn diepgevoelden dank voor zijn groote verdiensten voor de Missie van Curaçao, speciaal voor het onderwijs als hoofd van de St. Vincentiusschool.

De H. Eerw. Pater Vicaris LUYCKX, noemde fr. Richardus den leider der hulptroepen, die het werk der Paters voor het heil der zielen en de beschaving der bevolking der stad al die jaren zoo krachtig gesteund had.

Als herder der parochie der St. Annakerk vertolkte pastoor M. V. D. ELSEN zijn dankbare gevoelens jegens fr. Richardus voor alles wat hij in die lange reeks van jaren voor het onderwijs der R. K. jeugd der parochie, als hoofd van het zangkoor der St. Annakerk, als medehelper aan den bloei van de jongenscongregatie had verricht.

Mr. V. D. BIESEN, inspecteur van het onderwijs verklaarde nog te kort in onze kolonie te zijn om uit eigen aanschouwen het werk voor het onderwijs van den feesteling te kunnen beoordeelen, doch al zeer spoedig na zijn aankomst hoorde hij het werk van fr. Richardus als van een schoolhoofd van supereure kwaliteit roemen. Maar al zou hij pas gisteren op Curaçao zijn aangekomen, alleen het feit reeds dat fr. R. reeds 34 jaren bij het onderwijs hier in de tropen werkzaam is, verdient alleen reeds aller bewondening en eerbied.

Het slot bracht de Eew. Pater KUYPERS, die zooveel jaren als kapelaan der St. Annakerk als Directeur der Jongenscongregatie met frater Ricardus heeft samengewerkt, in een geestig speechje den jubilaris zijn oprechten dank en hulde. Al zijn bewondering en lof vatte hij samen in dat eene kernachtige woord:

FRATER RICHARDUS, FRIEDRICH WILHELM WIRTZ.

SIE SIND EIN PRACHTKERL.

Bij het begin der plechtigheid had het mannenkoor der Fraters een prachtige *Cantate* ten gehoore gebracht, en later nog het stemmingsvolle *Les Martyrs aux Arènes* van L. DE RILLE, vol treffende passages, dat een aangrijpenden indruk maakte.

In een uitvoerig gedicht van statige Alexandrijnen schilderde fr. GERONTIUS met hoog poëtisch coloriet het verdienstelijk levenswerk van zijn medebroeder voor het stilaandachtig auditorium.

Deze receptie wel de meest eclatante hulde aan fr. Richardus, bewees hoe hoog hij in de achting en waardeering bij hen, die zijn werk van meer nabij kennen, staat aangeschreven.

Donderdag was het feest voor de Schooljeugd van de St. Vincentusschool.

Dezelfde Mis van Griesbacher werd door het frater- en knapenkoor gezongen. Alle leerlingen der school vulden het kerkgebouw en naderden tot de H. Tafel om God te bedanken en den zegen des Hemels over den geliefden leermeester af te smeeken.

Ten 9 uur 's morgen en wederom ten 5 uur na den middag vulden die leerlingen de ruime zaal van het St. Thomas College tot in de uiterste hoeken. Dat was het feest van de jongens, voor de jongens en door de jongens aan frater Richardus aangeboden.

Het is onmogelijk dat nog afzonderlijk te bespreken. De kinderen hebben pret, heel veel pret gehad, doch tegelijk bewonderden we het geduld en de opvoedende en beschavende talenten der fraters in het spel en de geestige, vrijmoedige voordrachten dier leerlingen van 9 tot 13 jaren. Het was een mooie dag.

Morgen komen de oud-leerlingen aan de beurt. Uit hun midden heeft zich een feestcommissie geconstitueerd die dezen avond hun oudleermeester komen huldigen, waarbij ook eenige speciaal genoodigden verwacht worden.

Een beroemd landgenoot.

Prof. E. E. ECKER is een Curaçaönaar van geboorte en ontving eerst zijn opleiding aan de openbare school alhier, daarna aan de landbouwkundige school te Wageningen. Een korten tijd was hij vervolgens hier werkzaam als assistent van den lanbouwkundige VERSLUYS, daarna op Java bij de suikerindustrie op Java aan een proefstation.

Doch de Heer ECKER had nog hoogere aspiratie en vertrok juist bij het uitbreken van den wereldoorlog naar Amerika, werd ingeschreven als student aan de Universiteit *Western Reserve* van Cleveland en maakte daar zulke schitterende studies, dat hem spoedig na het beëindigen daarvan een leerstoel in de biologie aan dezelfde Universiteit werd aangeboden.

Vooral op biologisch en bacteriologisch gebied heeft hij in de wetenschappelijke wereld in de Ver. Staten grooten naam gemaakt.

Een nieuwe methode werd door hem uitgevonden van de bekende *reactie van Wassermann*, die de vergelijking met die van Prof. KOLMER van Philadelphia glansrijk doorstond en nu de standaardmethode geworden is in Amerika en door den Raad van de Geneeskundige Academie van Cleveland, die ongeveer 900 geneesheeren vertegenwoordigt, als de beste, de eenvoudigste, ook de twijfelachtige gevallen aanwijzend, geprezen.

Professor ECKER is onlangs door genoemde Academie tot President gekozen van de Experimenteele Afdeeling voor het jaar 1926, welke waardigheid tot nu toe uitsluitend door het hoofd der Universiteit werd bekleed. Bovendien is Prof. ECKER de jongste zijner collegas.

Geldelijk gesteund door de *American Medical Association* kon onze landgenoot twee hoogst belangrijke studies voltooien, waarbij hij de giftverschijnselen der bacterien in de ingewanden en de vatbaarheid voor tétanus ontdekte.

Deze beide laatste studies heeft PROF. ECKER als stof gekozen voor zijn lezingen voor de Federatie van Wetenschappelijke Vereenigingen van Cleveland op 28, 29 en 30 November, die door ongeveer 500 doktoren werd bijgewoond.

Officieële berichten.

De heer C. Z. de Haseth is tijdelijk belast met het toezicht over de onder handen zijnde werken op Hato in verband met de watervoorziening.

De persoon van Ersilia de Pool is tijdelijk benoemd tot inwonende verpleegster in de polikliniek op Mundo Nobo.

Koloniale Raad.

Zitting op Maandag, den 14n December a. s., des avonds te 8 uur.

Te behandelen onderwerpen:

Ingekomen stukken.

Willemstad den 10n December 1925.

De Griffier van den Raad,
Boomgaart.

ALLERLEI.

Radio en Telefoon.

Het Hbld. verneemt, dat de gemeentelijk telefoondienst te 's Gravenhage proeven neemt met de overbrenging van radio-programma 's per gewone telefoon. Die proeven hebben een gunstig resultaat gehad. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat zij aanleiding geven tot een voorstel aan den raad om abonné's der gemeente-telefoon in de gelegenheid te stellen, tegen een matige vergoeding per jaar radio-programma's per gewone telefoon aan huis te ontvangen.

Bekentenissen in staat van verdooving.

Een verdoovingsmiddel dat, naar beweerd wordt, de eigenschap bezit om mannen — en a fortiori vrouwen! — de waarheid te doen zeggen, heeft een ontwerp van bespreking uitgemaakt op een internationale conferentie van politie-deskundigen, welke op het oogenblik te Windsor, aan de Canadeesche kust, bijeenkomt.

Door DR. HOUSE uit Texas werden aan drie personen, die zich vrijwillig voor deze proefnemingen leenden, injecties van *scopolamine* toegediend.

Nadat de toestand van verdooving bij deze proefobjecten was ingetreden, werden hun een aantal vragen gesteld, die zij naar waarheid beantwoordden.

Geen hunner wist zich, toen zij bijgekomen waren; iets van het „verhoor" te herinneren, ofschoon ieder van hen 60 vragen te beantwoorden had gehad. Zij, die bij de proeven tegenwoordig waren, verklaarden allen dat deze uitstekend waren geslaagd.

Sommige politie-autoriteiten sprakèn zich uit voor een onmiddellijke toepassing van het middel en uitten de meening, dat de mogelijkheid om de lijken van vermoorde personen en den buit van dieven te vinden voortaan veel grooter zou zijn wanneer het bedwelmingsmiddel gebruikt werd.

Scopolamine wordt verkregen uit de Japansche belladonna.

****

VERLOOFD

M. van Hoboken

MET

Masje Wessels

Curaçao, 10 Dec. 1925.

****

Inspectiereis.

Dinsdagavond vertrok de Heer en Mevr. BRANTJES en dochter en den militairen adjudant HULST met een der olieboten van de C. P. I. M. naar Aruba

Goed afgeloopen.

Dinsdagavond terwijl de loods H. V. D. HOEVEN met de loodsboot door de haven voer, werd van de Fransche boot *Flandre* een zware tros uitgegooid, die met zooveel kracht den loods tegen het lichaam sloeg, dat hij van de loodsboot in het water viel. Hij zwom naar den wal en ging naar huis een droog pakje aantrekken.

Ontvangen

van den Heer A. B. W. LIEDER een wandkalender voor 1926, reclame van de firma HUNTLEY & PALMERS, waarvan de Heer LIEDER agent is.

Curaçaosche Stoomwascherij.

De eerste stoomwasscherij voor het publiek is gereed. Zij is gebouwd op het Rif en geheel modern ingericht met een hoogdruk stoommachine, waschtrommels, centrifuges, stoommangel enz. enz. Heden namiddag ten 4.30 uur vindt de officieele opening plaats voor genoodigden.

Wij danken de directie voor de beleefde uitnoodiging.

BUITENLAND.

Wie is Mussolini?

Omtrent zijn persoonlijkheid loopen de meeningen nog zeer sterk uiteen. Is hij een groote sterke figuur als een Napoleon of Bismarck? Is hij een handig politicus, die op listige wijze van de omstandigheden gebruik weet te maken? Is hij een comediant zooals een Engelsche journalist hem onlangs schetste?

Er kan misschien zijn verleden antwoord geven op deze vragen?

De *„Maandagmor" gen* vertelt een en ander over zijn levensloop:

De Mussolinis uit het gehucht Predappio hebben nooit één figuur van beteekenis gekend in hun famile. Zij waren eenvoudige menschen door de eeuwen heen, maar vrij en fier. Zij heetten naar de stad Moessol, die aan de Tiger in Klein-Azië ligt, en waar mouseline werd geweven, en nóg wordt geweven. Van ouder op ouder importeerden Benito's vaderen mouseline, en kregen er hun familie-naam door: Mussolini.

Alleen Benito's eigen vader zag in den handel geen heil meer, en werd smid. De smid huwde een onderwijzeres, en hun kind was Benito Mussolini, een nijdig sterk ventje in zijn jeugd, een drijver daarna, een dictator van Italië op middelbaren leeftijd.

Benito moest onderwijzer worden. Hij werd het met hart en ziel. Een school vol vieze Italiaansche kindertjes onderwees hij in het dorp Gualtieri, en de jeugd dweepte met hem. Want Benito, achttien jaar oud, was zelf nog een jongen, die meer van spelen dan van leeren hield, en die vol geestdrift kon spreken over helden, en avonturen. Dat kunnen meer Italianen, maar Mussolini had een redenaarstalent ver boven het middelmatige. En dat werd aanvankelijk zijn ongeluk.

Op het marktplein van Gualtieri moest een standbeeld van Garribaldi onthuld worden, maar de officieele redenaar bleef weg, en de burgemeester vroeg den jongen onderwijzer, die zoo goed spreken kon, een speech af te steken. Benito sprak twee uur. Zijn woorden knetterden als vuurwerk, en zijn ontvlambare landgenooten stonden in lichtelaaie.

Tegenover een tragen koning stelde de schoolmeester Garribaldi voor als een held, die leefde voor het welzijn van het volk. En den burgemeester, die tegelijk schoenmaker was, snauwde hij — toen de brave man den schreeuwleelijk matigen wilde — toe maar liever aan het lappen te gaan in zijn pothuis. Drie dagen later was meester Benito ontslagen, en den laatsten dag van zijn onderwijzerschap gaf hij zijn jongens een dictaat op „Perseverando arrivi!" — slaag in het leven door volharding! Een enkel oud cahier dat toevallig bewaard is gebleven, is nu geld waard omdat dat dictaat er in staat.

De schooljongens huilden toen Mussolini afscheid van hen nam, — maar nooit zou hij meer als onderwijzer fungeeren.

Met vijf en veertig lire in zijn zak ging hij haar naar Zwitserland, en werd er in het dorp Orbe tegen 32 centesimi per uur sjouwerman. Hij werkte 11 uur per dag en bracht in die 11 uur 120 kruiwagens bouwsteenen naar de tweede verdieping van een perceel in aanbouw. 's Avonds waren zijn armspieren pijnlijk en gezwollen: hij at een paar geroosterde aardappelen en wierp zich doodop en met zijn kleeren aan in het stroo, waarin hij sliep als marmot tot den anderen morgen 5 uur. Dit is niets bizonders. Italiaansche arbeiders leven en werken buiten de grenzen van hun vaderland allemaal zoo.

Toen het huis was voltooid, vertelde de padrone — de voorman — hem dat hij op kon hoepelen. De paar lires die hij overhield, waren spoedig opgeteerd, en Mussolini kon geen werk vinden. Hij trok verder Zwitserland in en sliep onder bruggen zoolang het zomer was.

Op een avond regende het bij stroomen en Mussolini, die naar Genève was afgezakt, zag een deur van een drukkerij openstaan. Hij schuifelde naar binnen en ging in een hoek liggen slapen. Toen hij ontwaakte keek hij in het onbewogen gelaat van een politie-agent, die hem meenam. Hij kreeg 14 dagen voor landlooperij.

Eenmaal met dit etiket toegerust, blééf hij maar landloopen. Door Zwitserland, Duitschland, Frankrijk, Italië en Oostenrijk zwierf hij. Soms draaide hij een kip den nek om, soms bedelde hij, soms haalde hij aardappels uit den grond bij de boeren. Dikwijls kreeg de politie hem te pakken, en elf maal werd hij veroordeeld tot gevangenis-straf.

Maar Benito Mussolini was geen gewone landlooper. Hij was er een van het wijsgeerig soort. Hij bestudeerde de menschen en verdiepte zich in boeken, die hij soms gapte van de stalletjes op de markten.

In 1910 had hij van het zwerven genoeg. Hij was toen in Milaan, krabbelde met een potloodje eeu fel artikel dat een eereplaats kreeg in wat destijds het voornaamste orgaan van de socialistische partij in Italië was, de „Avanti", herhaalde met succes dit journalistiek experiment, en was redacteur van de „Avanti" voor hij het zelf wist. Maar zooals het meer gaat, éénmaal aan het succes, wilde hij hooger, hooger.

Hij richtte een eigen blad op „Il Popolo d'Italia", dat driemaal zoo rood was als de „Avanti".

Vier kleine kamers in een achterbuurt van Milaan waren zijn redactiebureau. Zijn eigen werkvertrek bood juist genoeg ruimte voor een schrijftafel, twee stoelen en een boekenkast. Die boekenkast is nu een curiosum, gelijk het cahier waar een dorpsjongen het dictaat „Perseverando arrivi!" in opschreef. Want de witte ruitjes van die boekenkast werden door Mussolini met witte verf ondoorzichtbaar gemaakt omdat er... gewoonlijk meer bommen dan boeken in lagen opgestapeld. Want Mussolini was ultrarood, en je wist maar nooit wie er kon komen binnenloopen.

In 1920 was Mussolini niet rood meer, en zijn redactiebureau was voornaam en indrukwekkend. Zooals Cincinnatus in de Oudheid van zijn boerderij naar Rome werd geroepen, zoo riep de koning van Italië Mussolini van zijn Milaansch redactie-bureau naar de hoofdstad om de teugels van het bewind te grijpen vóór het te laat was. En de ex-landlooper, wiens voorvaderen in mousseline handelden en wiens vader hoefijzers smeedde, windt nu Victor Emanuel om zijn pink en deelt alle denkbare lakens in Italië uit.